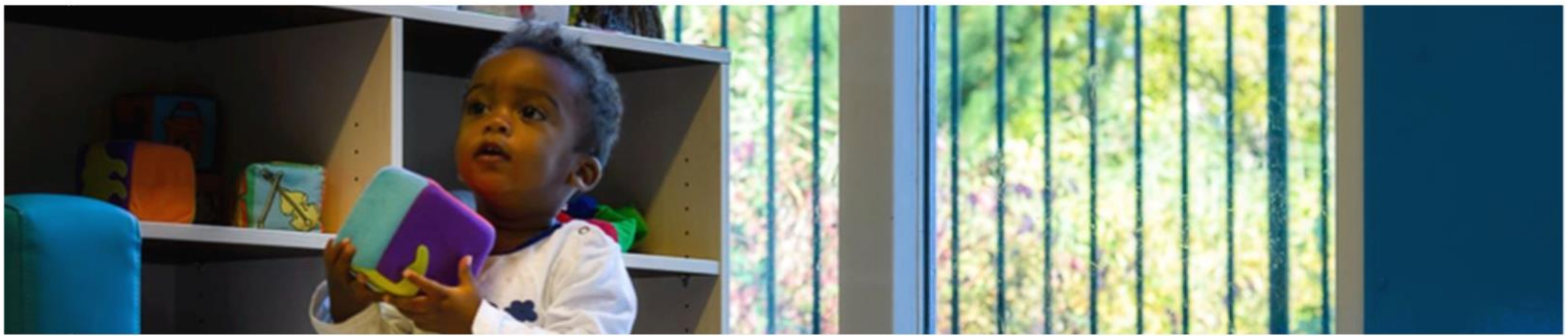

Pedagogisch beleidsplan kinderdagverblijf Kiekeboe

Laatst gewijzigd op 18-03-2020

Kinderopvang
 Kiekeboe!

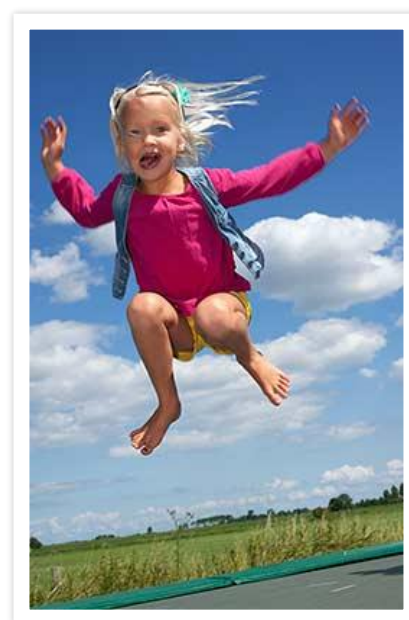
Pedagogisch beleid Kiekeboe

Aan het begin van het leven maakt de mens een enorme ontwikkeling door. De groei naar volwassenheid is een proces waarin het kind zich ontplooid. Een goede start begint bij een veilige, liefdevolle en vertrouwde omgeving waarin het kind zich geborgen voelt. Respectvol omgaan met de eigenheid van ieder kind vormt hierbij een belangrijk voorwaarde. Dit onder leiding van professionele pedagogische medewerkers, die zorgen voor duidelijkheid, regelmaat en structuur. Maar bovenal in een omgeving waar het kind zichzelf mag zijn. Wij stellen hoge eisen aan de kwaliteit van de zorg en stellen uw kind daarin centraal. Uw kind is het kostbaarste bezit en onze zorg daarom meer dan waard!

Onze waarden en uitgangspunten moeten zich haast vanzelf uiten in onze manier van werken, maar dat betekent ook dat wij voortdurend, met elkaar (de medewerkers) en met de ouders (onze klanten) in gesprek moeten zijn over die waarden en uitgangspunten, zodat wij dezelfde taal blijven spreken.

In dit pedagogische beleid leest u hoe we te werk gaan. Dit beleid vormt de basis voor de manier hoe we werken binnen kinderopvang Kiekeboe.

Waar ouders geschreven staat kan ook gelezen worden: ouder of verzorger. Het pedagogisch beleidsplan is op elke locatie inzichtelijk voor ouders. Mocht u na het lezen van het pedagogisch beleidsplan vragen hebben dan kunt u contact opnemen met de vestigingsmanager.

In ons Pedagogisch Beleidsplan gaan we uit van de vier pedagogische basisdoelen, die professor J.M.A. Rixsen-Walraven heeft geformuleerd voor de opvoeding van kinderen in het gezin en in de kinderopvang. Zij vormen de basis van ons werk.

1. Het bieden van emotionele veiligheid.

Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Ontdekt en leert hoe de wereld in elkaar zit door ervaringen op te doen. Belangrijk is dat het kind vertrouwd is op de kinderopvang, met de pedagogisch medewerker en andere kinderen. Het kind kan vanuit het vertrouwen gaan ontdekken, steeds een stapje verder.

2. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van persoonlijke competentie.

In de omgang met de andere kinderen en de pedagogisch medewerkers ontwikkelen de kinderen persoonskenmerken als zelfstandigheid, zelfvertrouwen en creativiteit. Uiteraard helpen de pedagogisch medewerker en groepsleidsters hierbij door een positieve benadering.

3. Gelegenheid bieden voor het ontwikkelen van sociale competentie.

In de groep met de andere kinderen leren de kinderen communiceren en onderhandelen. Ze leren conflicten zoveel mogelijk zelf op te lossen. Ze leren rekening houden met anderen en ervaren hun gebondenheid in en met de groep. Er is altijd de mogelijkheid voor het kind zich even terug te trekken.

4. Overdragen van waarden en normen

Bij kinderopvang Kiekeboe dragen we de waarden en normen over die wij belangrijk vinden: er is respect voor elkaar, er wordt rekening gehouden met elkaar, helpen elkaar en doen elkaar geen pijn.

Van 1998 tot 2001 was Marianne Rixsen-Walraven hoogleraar pedagogiek voor de kinderopvang. Het opvoeden van kinderen wordt sinds die tijd erkend als een leefomgeving tussen het gezin en school. Opvoeders in deze drie leefomgevingen hebben allemaal hetzelfde doel voor ogen: kinderen de kans geven om zich te ontwikkelen tot volwassenen die hun plek hebben gevonden in onze samenleving en daar binnen hun eigen mogelijkheden, op een 'gezonde' manier in kunnen functioneren. Iedereen ion de leefomgevingen van kinderen draagt daaraan op eigen manier bij, afhankelijk van de ontwikkelingsfase van kinderen en de mogelijkheden die de leefomgeving biedt. Daarom heeft Marianne Rixsen-Walraven gemeenschappelijke basisdoelen geformuleerd voor de opvoeding in de kinderopvang en het gezin, aan de hand van de vraag wat kinderen in de eerste levensjaren nodig hebben voor hun welzijn en ontwikkeling. Deze basisdoelen zijn opgenomen in de Wet Kinderopvang.

BIEDEN VAN EMOTIONELE VEILIGHEID

Het gevoel van veiligheid wordt gezien als de belangrijkste 'basale' pedagogische doelstelling. Het bieden van emotionele veiligheid is niet alleen belangrijk voor het 'welbevinden', het bieden van een veilig 'klimaat' is ook een voorwaarde voor het realiseren van de andere pedagogische basisdoelen. Wij hebben speciaal aandacht voor een goede en gezonde gehechtheidsrelatie. De wijze waarop de hechting tot stand komt heeft een voorspellende waarde voor de emotionele ontwikkeling van kinderen op latere leeftijd en het niet veilig gehecht zijn kan leiden tot allerlei uitdagingen als leerproblemen, lage eigenwaarde en het aangaan van relaties.

Een veilige hechting

Edward Bowlby was een Britse psychiater die bekend is geworden door zijn theorieën over hechting tussen opvoeders en kinderen. Hij benadrukte het belang van een goede interactie tussen kinderen en hun opvoeders om een goede hechting tot stand te laten komen. Bowlby geloofde dat met name een sensitieve houding van de opvoeders voor de signalen van het kind een veilige hechting tot stand liet komen.

Hechting en gehechtheid worden beschreven in de gehechtheidstheorie van Bowlby. Voor een veilige hechting is het van belang dat de opvoeder gevoelig is voor de signalen van het kind (bijvoorbeeld door het te troosten wanneer het huilt), de autonomie van het kind respecteert, en steun en structuur biedt. De gehechtheid van een kind weerspiegelt in feite de opvoedingsgeschiedenis die het kind met zijn opvoeder heeft (Van IJzendoorn 2008).

Veiligheid als basis

De Amerikaanse psycholoog Abraham Maslow heeft de basisbehoeften van kinderen weergegeven in een pyramide, met aan de basis de 'primaire biologische behoeften' zoals eten, drinken, warmte en veiligheid en daarboven 'bestaanszekerheid'. De zekerheid dat het zo zal blijven. De Belgische professor Ferre Laevers heeft dit als volgt benoemd:

1. Lichamelijke behoeften.
2. Behoefte aan het ontvangen en geven van liefde.
3. Behoefte aan veiligheid, duidelijkheid en continuïteit.

Voorbeeld: De pedagogisch medewerker neemt het kind op schoot en geeft de fles. De pedagogische medewerker heeft haar aandacht bij het kind en praat met haar. Ze reageert op de geluidjes die het kind maakt.

De volgorde van deze basisbehoeften is niet willekeurig. Als aan de eerste behoefte niet wordt voldaan komen kinderen niet toe aan het vervullen van de andere behoeften. In de praktijk kunnen kinderen rekenen op de pedagogisch medewerker. De pedagogisch medewerkers zien, horen en voelen snel aan wanneer kinderen hen nodig hebben of aandacht vragen. Een aai over de bol, een knuffel, een zetje in de rug of een compliment. Er is daarbij respect voor de eigenheid van alle kinderen. We zijn flexibel en geven kinderen de ruimte om 'zelf' te doen, 'zelf' te ontdekken en geven kinderen de 'leiding' in hun eigen ontwikkeling. Er is een veilige balans tussen het zelf doen en een veilige omgeving waarin kinderen dat doen. De kinderen hebben een vaste kracht die ze elke dag zien. Voor de baby is dat belangrijk omdat 'veilig' vooral een veilige gehechtheidsrelatie betekent. Een vertrouwd gezicht dat verzorgt, de fles geeft en de baby troost als het verdrietig is. Hier voelt de baby zich geborgen en kan het zich in die geborgenheid verder ontwikkelen. Er is ruim aandacht voor het wennen van kinderen en het introduceren in kleine groepjes. De pedagogisch medewerkers bieden structuur in de dag en iedere dag heeft zo zijn ritme dat herkend wordt door de kinderen. Als de kinderen binnen komen is er veel aandacht en worden ze verwelkomd in een warm 'nest'.

Voorbeeld: Pien loopt naar Lauren (pedagogisch medewerker) toe. Lauren ziet aan haar dat ze verdrietig is. Pien begint te huilen. Lauren geeft haar een knuffel en wacht tot het huilen verminderd. Daarna vraagt ze aan Pien wat er is gebeurd. Pien legt uit dat ze haar mama mist. Samen hebben ze het over mama die haar straks weer komt ophalen. Lauren geeft haar nog een knuffel en Pien gaat verder spelen.

Wennen

Voor uw kind betekent een start binnen kinderopvang Kiekeboe een kennismaking met een nieuwe omgeving, nieuwe gezichten, geluiden en geuren. Het is daarom voor uw kind en uzelf van belang dat er informatie wordt uitgewisseld en afspraken gemaakt worden over de wijze waarop uw kind het beste kan wennen en vertrouwen kan raken met de nieuwe omgeving. Ook worden de wendagen besproken. Deze wenperiode bedraagt ongeveer 3 dagdelen en vindt plaats voordat het kind op het kinderdagverblijf komt:

- Eerste dag (9.30 – 11.00): tijdens het fruitmoment.
- Tweede dag (9.30 – 12.30): Tijdens het fruit- en broodmoment.
- Derde dag (9.30 – 15.00): Tijdens het fruit-, brood- en slaapmoment.

Tijdens deze wenmomenten dienen ouders bereikbaar te zijn. Het kind heeft een vaste pedagogische medewerker, wat zorgt voor een vertrouwd gevoel. Daarnaast zal de pedagogische medewerker het kind rustig introduceren in een klein groepje. Voor een uitgebreid wenschema verwijst ik u naar het wenbeleid (zie bijlage)

Wanneer het kind van de baby-groep naar de peutergroep gaat, gaan ze ook wennen in hun nieuwe groep. Dit zal hetzelfde verlopen als de wenmomenten voor een kind die nieuw is op de opvang.

Op kinderopvang Kiekeboe zijn er twee stamgroepen. De babygroep heeft 8 kinderen van 6 weken tot 2 jaar en de peutergroep heeft 16 kinderen van 2 tot 4 jaar. Elke stamgroep heeft zijn eigen ruimte met diverse materialen, speelhoeken en groepssamenstelling. De pedagogisch medewerkers werken actief aan een positief groepsgevoel, zodat kinderen zich veilig en geborgen voelen in de groep met de andere kinderen en plezier hebben met elkaar.

Groep	Leeftijdsindeling	Maximaal aantal kinderen	Aantal gekwalificeerde pedagogisch medewerkers	Openingstijden
Babygroep	0-2 jaar	8	2	7:00-18:30 uur
Peutergroep	2-4 jaar	16	2	7:00- 18:30 uur

Stamgroep

Activiteiten buiten de stamgroep

De stamgroep kan verlaten worden voor een toiletbezoek, buitenactiviteit of dat een kind mag aansluiten bij een andere groep. Ten alle tijden is er toezicht van een pedagogische medewerker, zonder dat het beroepskracht- kindratio in het geding komt. Wanneer een kind een dagdeel of dag aansluit bij een andere groep, wordt dit in overleg met ouders gedaan.

Ieder kind wordt geplaatst in een eigen stamgroep. In de stamgroep worden de kinderen verzorgd, wordt er gegeten en wordt er geslapen. Maar op sommige momenten verlaten de kinderen hun stamgroep.

- wanneer groepen samengevoegd worden. Bijvoorbeeld bij te weinig kinderen op een groep of (acute) ziekte van personeel; 's ochtends en einde van de dag voegen de leisters samen op de peutergroep
- bij activiteiten die de groepen samen organiseren (bijvoorbeeld het voorleesontbijt) worden de kinderen in 1 groepsruimte opgevangen. Dit hoeft dus niet altijd de eigen stamgroep te zijn;
- wanneer het voorkomt dat in een groep van een bepaalde leeftijdsgroep bijvoorbeeld maar 1 of 2 kinderen aanwezig zijn, dan kan het zijn dat zij mogen spelen op de andere groep met leeftijdsgenoten. Slapen en eten gebeurt dan wel in de eigen stamgroep. Voorwaarde hiervoor is dat er binnen de andere groep wel "ruimte" is voor het kind en de leidster-kind-ratio niet in het geding komt;
- de kinderen verlaten hun stamgroep als zij naar buiten gaan. Dit kan zijn wanneer zij gaan spelen op de buitenspeelplaats of met een uitstapje meegaan naar buiten, lopend of met de bolderwagen;
- alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een geldig diploma, zoals in de CAO Kinderopvang genoemd wordt; alle pedagogisch medewerkers zijn in het bezit van een geldig VOG;
- op de groepen kan het zijn dat er een stagiaire aanwezig is. Een stagiaire wordt altijd boventallig ingezet. Kiekeboe werkt met een stagebeleid,
- op de groep is een lijst met noodtelefoonnummers en nummers van een eventuele achterwacht.
- wanneer de baby- en peutergroep in uitzonderlijke gevallen samenvoegen, zal dit grotendeels in de peutergroep plaatsvinden.

GELEGENHEID BIEDEN VOOR HET ONTWIKKELEN VAN PERSOONLIJKE COMPETENTIE

Als baby's ter wereld komen zijn de hersenen al compleet aanwezig maar moeten de verschillende hersendelen zich nog wel ontwikkelen en moeten er nog heel veel onderlinge verbanden tot stand worden gebracht. Bij jonge kinderen spreken we van 700 nieuwe verbindingen per seconde! Daarna verdwijnt een deel van de verbindingen weer, zodat het brein efficiënter gaat werken. Op kinderopvang Kiekeboe vinden wij het belangrijk dat het kind lekker in zijn vel zit, vaardigheden kan opdoen en zijn persoonskenmerken kan ontwikkelen. De pedagogisch medewerker heeft oog voor ieder kind op de groep. Benadert het kind op een respectvolle manier en vanuit interesse. Er wordt ruimte geboden voor de eigen ideeën van het kind, waarbij de pedagogisch medewerker aanmoedigt en uitdaagt.

De brede ontwikkeling

Om kinderen de mogelijkheid te bieden zich persoonlijk te ontwikkelen gaat het om vier ontwikkelingsgebieden.

1. Motorische en sensomotorische ontwikkeling
2. Sociaal-emotionele ontwikkeling
3. Spraak- en taalontwikkeling
4. Cognitieve ontwikkeling
5. Creatieve ontwikkeling

Motorische en sensomotorische ontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: De motorische ontwikkeling van baby's kan verschillen per baby. De ene baby kan al los lopen bij 11 maanden terwijl een andere baby pas bij 15 maanden kan los lopen. Wanneer een baby op de buik wordt gelegd, gaan ze proberen ze hun hoofd op te tillen. Als hun krachten toenemen kunnen ze zich hard genoeg afzetten op het oppervlak om zich te verplaatsen. Deze bewegingen gaan leiden tot kruipen. De meeste baby's gaan kruipen wanneer ze acht tot tien maanden zijn. Bij negen maanden leren de baby's te lopen aan de hand of houden zich vast aan meubels. Ze leren ook om stabiel te zitten en zonder steun rechtop te zitten, bij zes maanden. Ondertussen ontwikkelen de baby's ook hun fijne motoriek. Als ze drie maanden oud zijn, zijn ze enigszins in staat om de beweging van hun ledematen af te stemmen op elkaar. Ongeveer bij vier maanden kunnen baby's nauwkeuriger grijpen. Dit betekent dat ze hun hand kunnen uitsteken en een voorwerp kunnen vasthouden. Als ze elf maanden zijn, kunnen ze een klein voorwerp oprapen. Hierbij moet de pedagogisch medewerker oppassen dat het niet gelijk naar de mond gaat. De pedagogische medewerker geeft de baby de ruimte om te ontdekken en biedt mogelijkheden aan om te ontwikkelen. Dit kan door materiaal aan te bieden. Bijvoorbeeld een zakje met rijst aan de baby geven, zodat hij dit kan voelen en ervaren of door het kind te laten oefenen met op de buik liggen.

Lauren neemt het kind op schoot en gaat het liedje zingen 'het damespaard'. Hierbij hoort ook de beweging dat het kind in een 'gat' valt. Het liedje en de bewegingen geven het kind herkenning. Het kind weet snel dat als het liedje bijna afgelopen is dat er een 'gat in de weg' komt.

- 1 tot 2,5 jaar: Dreumesen kunnen lopen. Hun motorische ontwikkeling gaat verder en bij ongeveer 15 maanden lukt het hen een toren te bouwen en een trap op te lopen. Rond de 24 maanden kunnen ze springen op hun plek. De fijne motoriek wordt getest door bijvoorbeeld kleine pinnen in gaatjes te steken. Verder kan de pedagogisch medewerker de motorische ontwikkeling stimuleren door blokken neer te leggen en fijne motoriek spelletjes.

De pedagogisch medewerker zet een lied op en samen met de kinderen gaat ze dansen. De pedagogisch medewerker laat verschillende dansjes zien die de kinderen kunnen nadoen. Ze wisselt hierin af door grote en klein bewegingen te maken. Daarnaast zal de pedagogisch medewerker op haar beurt een kind nadoen.

- 2,5 tot 4 jaar: De kinderen leren springen, hinken en rennen. Ze leren razendsnel en dat komt doordat ze veel oefenen. Ze kunnen ook al zelfstandig de trap oplopen. Ze krijgen steeds meer controle over hun lichaam. Ook de fijne motoriek ontwikkelt zich verder. Ze leren hun vork te gebruiken, te knippen met een schaar, hun kleren uit te doen en naar het toilet te gaan. In deze tijd is het kwestie van veel oefenen.

De pedagogisch medewerkers hebben een parcours gemaakt waar de kinderen overheen mogen lopen. Ze moeten hierbij balanceren, kruipen en springen. De pedagogische medewerker ondersteunt de kinderen bij het afleggen van het parcours en geeft ze complimenten.

Sociaal emotionele ontwikkeling:

- 0 tot 2,5 jaar: Baby's imiteren het gedrag van anderen. Wanneer de pedagogisch medewerker een vrolijk gezicht laat zien, probeert de baby dit na te doen. Het imiteren begint niet gelijk na de geboorte. Het is belangrijk om de baby aandacht te geven en hierop aan te passen. De baby leert hierdoor te reageren op de ander.

Tijdens het interactief voorlezen betreft de pedagogisch medewerker de baby bij het boekje. Ze praat tegen de baby en wijst plaatjes aan in het boek. Ze reageert hierbij op de baby. Zo wordt de band tussen de pedagogische medewerker en het kind versterkt.

- 1 tot 2,5 jaar: Ook de kinderen van 1 tot 2,5 jaar imiteren wat zij zien. De pedagogisch medewerker is zich hiervan bewust. Tijdens een gesprek met het kind laat de pedagogisch medewerker de juiste uitdrukking zien. Bijvoorbeeld ze laat zien dat ze vrolijk is en het kind doet dit na en is ook vrolijk.

Gijs pakt het speelgoedpaardje van Noa en gaat daarmee zelf spelen. Noa begint te huilen. Silvia, de pedagogisch medewerker, ziet dit gebeuren en loopt naar Noa. Ze troost Noa en loopt samen met haar naar Gijs. Ze gaat op ooghoogte van Gijs zitten en zegt "Gijs, ik zie dat jij ook graag met een paardje wilt spelen. Hier heb ik een paardje voor jou, want met dit paardje is Noa aan het spelen" ze geeft Gijs een ander paardje. Gijs geeft het paardje dat hij van Noa gepakt had aan de Silvia. Noa krijgt haar eigen paardje terug en gaat terug naar het speelkleed.

- 2,5 tot 4 jaar: In deze tijd ontdekken de kinderen dat vriendschappen leuk zijn en leren ze met elkaar te spelen. De pedagogisch medewerker brengt kinderen bij elkaar om samen te spelen. Ze leren conflicten op te lossen en rekening met elkaar te houden.

Samen met de kinderen gaat de pedagogisch medewerker een cake bakken. Tijdens het cake bakken raken de kinderen in gesprek over hoe ze cake gaan versieren en wat ze er allemaal op willen. De kinderen besluiten om de wielen van de bus van karton te maken. De pedagogisch medewerker de kinderen een compliment over hoe ze dit besloten hebben.

Spraak- en taalontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: de baby gaat brabbelen rond 2 maanden. Daarbij herhalen ze dezelfde klinker en na 5 maanden komen hier medeklinkers bij. Ze worden hierbij gestimuleerd wanneer er door de pedagogisch medewerker hierop reageert. Als de baby zijn arm uitstrekt naar een bal en een schreeuw geeft, kan de pedagogisch medewerker hierop reageren en de bal geven. Later zal de baby dit herhalen. Wanneer de pedagogisch medewerker alles vertelt wat ze ziet aan de baby, hoort de baby dit en ontwikkelt haar taalontwikkeling. Interactief voorlezen helpt zeker ook bij de ontwikkeling.

Tijdens het voorlezen uit een boek herhaalt de pedagogisch medewerker woorden. Het taalgevoel en taalontwikkeling wordt hierdoor gestimuleerd. Hierbij maakt de pedagogisch medewerker het geluid van een auto (Toet-toet). De baby kan dit proberen na te doen.

- 1 tot 2,5 jaar: Rond een jaar of 1 spreken de kinderen hun eerste woordjes. Vervolgens zullen ze snel gaan praten met één-woord-zinnen om aan te geven wat ze willen. De dreumesen imiteren de volwassenen en daarbij is het belangrijk dat de pedagogisch medewerker de woorden herhaalt. Uiteindelijk zullen zij de woorden overnemen en proberen deze zelf uit te spreken. Later zullen ze twee-woord-zinnen gaan gebruiken.

De pedagogisch medewerker leest samen met de dreumesen een boek over de boerderij. Hierbij wijzen de kinderen aan wat ze zien en benoemen zij dit. "Koe" zegt Lisa. Ze kunnen hun aandacht er goed bij houden. De woorden uit het boek worden een aantal keer herhaalt door de pedagogisch medewerker, maar ook door de kinderen zelf.

- 2,5 tot 4 jaar: De woordenschat van de kinderen gaat vooruit. In het begin zullen ze vooral met twee-woord-zinnen praten, maar als snel zal zich dit uitbreiden. Ze zullen completere zinnen gaan formuleren. Om dit te stimuleren is voorlezen belangrijk, zodat de woordenschat wordt uitgebreid. Daarnaast zingen de pedagogisch medewerkers regelmatig liedjes om de ontwikkeling te stimuleren.

Samen met de kinderen gaat de pedagogisch medewerker op pad. Ze benoemt tijdens het wandelen wat ze zien en wijst het aan. Het kind herhaalt het woord. De pedagogisch medewerker zegt 'Goed zo, dat is een auto.'

Cognitieve ontwikkeling:

- 0 tot 1 jaar: Een baby leert snel dat wanneer ze op een bepaalde manier huult ze aandacht krijgt van de ouders. Gewenning heeft ook invloed op de baby. De baby wordt dan meerdere keren blootgesteld aan een situatie om te wennen. In het begin van de babytijd zijn er aangeboren reflexen aanwezig, bijvoorbeeld de zuigreflex. De reflexen kunnen veranderen naarmate de baby ervaringen opdoet in de omgeving. Later onderneemt de baby verschillende acties. Bijvoorbeeld door een object te pakken en eraan te zuigen. Wanneer een baby zijn interesse heeft, zal hij de beweging vaak herhalen om hetzelfde te blijven ondervinden. Bij 4 tot 8 maanden begint de baby te spelen en blijven ze bepaalde activiteiten herhalen omdat ze plezier heeft. De baby gebruikt steeds meer zijn stem om te kijken hoe anderen hierop reageren. Tussen de 8 en 12 maanden gaan baby's meer letten op wat ze teweegbrengen met hun activiteit. Ze zullen bijvoorbeeld een speeltje weg duwen om het speeltje wat eronder ligt te pakken. De pedagogisch medewerker daagt hierin de baby uit en helpt waar nodig is.

De pedagogisch medewerker laat een knuffel zien aan de baby. Ze legt de knuffel naast de baby neer. De baby reikt met zijn hand naar de knuffel. De pedagogisch medewerker zegt dat de baby er bijna is of helpt de baby met het pakken van de knuffel.

- 1 tot 2,5 jaar: Het kind gaat doelbewuster spelen en gaat leuke activiteiten herhalen. Ondertussen gaan ze ook anderen activiteiten proberen om te kijken wat er dan gebeurt. Bijvoorbeeld het kind laat een bal stuiten. Het kind kijkt dan hoe de bal naar beneden gaat en weer naar boven stuitert. Wanneer het kind ouder wordt, zal het begrijpen dat voorwerpen niet verdwijnen. Zodra er een bal onder een tafel rolt, begrijpt het kind dat deze aan de andere kant eronder vandaan komt.

Lucia wordt naar de kinderopvang gebracht door haar moeder. De pedagogisch medewerker Daria neemt haar mee naar binnen. Lucia is verdrietig en wil naar haar moeder toe. Daria gaat samen met Lucia bij het raam zitten. "Dag moeder van Lucia, tot vanmiddag!" zegt Daria en ze zwaait naar de moeder van Lucia. Lucia doet Daria na en zwaait naar haar moeder en roept "Daahaag!". Ze laat nog een traantje en gaat spelen met haar favoriete knuffel.

- 2,5 tot 4 jaar: De kinderen leren dat ze elk voorwerp 1 keer moeten tellen als ze willen weten hoeveel voorwerpen er zijn. De volgorde van de getallen is nog lastig, maar leren dit naarmate ze ouder worden.

Bij het cake bakken gaan de kinderen tellen hoeveel eieren en bloem er in de kom moeten. De pedagogisch medewerker telt samen met de kinderen de eieren en laat de kinderen nog eens zelf natellen.

Creatieve ontwikkeling

- 0 tot 1 jaar: De baby is vooral aan het ontdekkend leren. Hij wil alles zien, voelen, horen en ruiken. Het is hierbij dan ook belangrijk dat dit aangeboden wordt in de kinderopvang. Wij laten de baby verschillend materiaal voelen en ondersteunen de baby daarbij. Bijvoorbeeld door meel en zand voor de baby te zetten en samen te voelen. De baby ontdekt gaandeweg dat je erin kan slaan of vegen.

De pedagogisch medewerker gaat bij de baby zitten en scheurt gekleurd papier. De baby ziet dit en probeert dit ook. Samen gaan ze het papier scheuren. Later plakken ze dit op een vel papier.

- 1 tot 2,5 jaar: Het ontdekkend leren blijft een belangrijke manier om onder andere de creatieve ontwikkeling te stimuleren. Wij laten het kind ontdekken en onderzoeken wat de mogelijkheden zijn. De pedagogisch medewerker stimuleert het kind hierbij door mee te gaan in de ideeën die het kind heeft. Ook biedt zij verschillende mogelijkheden aan en biedt ze verschillend materiaal aan.

De pedagogisch medewerker zet een aantal dozen neer in het midden van de kamer. De kinderen gaan ernaartoe en bekijken het. Een paar minuten later zitten ze in de doos en doen ze alsof ze met de 'auto' weg gaan.

- 2,5 tot 4 jaar: De kinderen kunnen beter benoemen wat ze willen en kunnen meedenken in wat zij willen maken. Bijvoorbeeld een auto van een schoendoos. De pedagogisch medewerker ondersteunt de kinderen en biedt ze uitdaging. De kinderen hebben vaak een verrassende kijk op bepaalde dingen en willen het uitproberen. De pedagogisch medewerker zal meer vanaf de zijkant toekijken.

Er wordt een themahoek gemaakt over de boerderij. De pedagogisch medewerker vraagt aan de kinderen wat ze kunnen gebruiken in de themahoek. Een kind komt met het idee om van wc-rollen een koe te maken. Hiermee gaan ze aan de slag.

De verschillende ontwikkelingsgebieden hangen met elkaar samen en beïnvloeden elkaar. Ze vormen tezamen de 'brede ontwikkeling'.

'Kinderen zijn de 'motor van hun eigen ontwikkeling'

Dit is een uitspraak van de ontwikkelingspsycholoog Vygotsky. Hij maakt een onderscheid tussen dat wat een kind al kan en dat wat een kind kan bereiken als het de hulp krijgt van een volwassene (of een kind dat al verder is). Hij noemt dit de 'zone van de naaste ontwikkeling'. Een volwassene kan kinderen op allerlei manieren aanmoedigen zodat zij nieuwe vaardigheden leren, die als de volwassene niets zou doen, niet of veel later pas geleerd zouden worden. De volwassene brengt het kind naar de 'zone van de naaste ontwikkeling'. Het is daarnaast ook belangrijk dat kinderen verbinding hebben met die 'zone van de naaste ontwikkeling'.

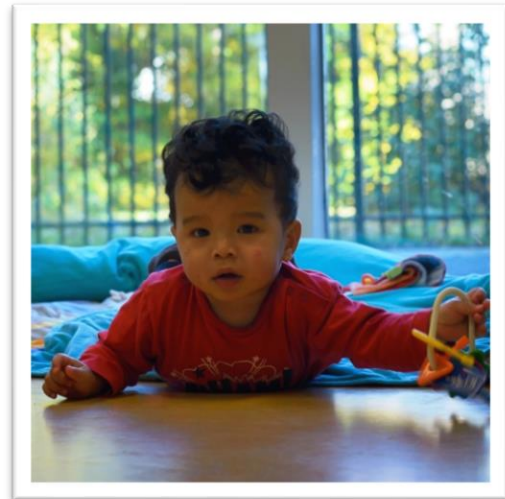
Ontwikkelingsstimulering gebeurt bij kinderopvang Kiekeboe altijd in samenwerking met het kind en sluit aan bij waar de aandacht van kinderen op dat moment naar uitgaat en in het tempo van het kind. Om goed te kunnen aansluiten brengen we de ontwikkeling van kinderen in grote lijnen in kaart. Wij bespreken dit met ouders en als het nodig is maken we samen afspraken. Kinderen leren door ergens zelf mee aan de slag te gaan. We noemen dit ervaren leren. Onze pedagogisch medewerkers geven kinderen de ruimte en mogelijkheid om zelf te ontdekken wat hun mogelijkheden en onmogelijkheden zijn. Deze dynamiek van onderzoeken, ontdekken, spelen en herhalen is een belangrijk aandachtspunt in de ontwikkeling van kinderen. Onze pedagogisch medewerkers kijken gericht naar kinderen. Waar zijn ze mee bezig, waar gaat de aandacht van het kind naartoe en op welke manier onderzoekt een kind. Het kind kan zich ontwikkelen als je het ziet en erop ingaat.

MENTOR/OUDERCONTACT

Elk kind krijgt een mentor toegewezen die direct betrokken is bij het kind, de ouder wordt hierover mondeling geïnformeerd tijdens het intakegesprek, er hangt ook een lijst met de mentorkinderen op de groep, waarbij ouders ten alle tijden kunnen zien wie hun mentor is. Aan een ouder kind wordt verteld wie de mentor van het kind is. Ouders worden geïnformeerd over wie de mentor van hun kind is tijdens de intakegesprek. De mentor van het kind doet ook het intakegesprek met de ouder(s). Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. Elke pedagogisch medewerker houdt de emotionele veiligheid, het welbevinden en ontwikkeling van ieder kind in de gaten, maar de mentoren volgen hun kinderen in het bijzonder. De ontwikkelingen worden gedocumenteerd in Peuterestafette en de Cito. De mentor zorgt ervoor dat de ontwikkeling gedocumenteerd wordt en voert oudergesprekken minimaal 1 keer per jaar. Dit geldt voor gesprekken over intake, ontwikkeling en overdracht naar school of naar een andere groep.

Wanneer er bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind zich voordoen, wordt er eerst met het team overlegd. De directie zal vervolgens de pedagogisch medewerker ondersteunen. Daarna komt er een overleg met de ouders. Samen gaan we op zoek naar de beste manier om het kind te begeleiden. Eventueel in overleg met de MEE, JGZ of logopedie.

De pedagogisch medewerkers observeren dagelijks de kinderen en de groep. Dit is een bron van plezier, inzicht en verwondering. Bij het observeren van de individuele ontwikkeling en welbevinden van de kinderen wordt gebruik gemaakt van observatie-instrument Cito en Peuter estafette. In. Binnen dit instrument wordt welbevinden en betrokkenheid gezien als een voorwaarde voor kwalitatieve opvang.:

OUDERCONTACTEN

Overdrachtsgesprekken: Contact met ouders is belangrijk voor ons. 's Ochtends is er altijd ruimte om informatie over het kind uit te wisselen. Aan het eind van de dag wordt er door ons een overdracht gegeven en vertellen wij aan de ouder hoe de dag van uw kind is verlopen.

Evaluatiegesprek: Zes weken na het intakegesprek is er een mogelijkheid voor een evaluatiegesprek waarin we bespreken hoe het wennen is verlopen voor het kind en ouders. De gesprekken zijn vooral gericht op het welbevinden van zowel het kind als de ouder.

Tien-minuten gesprekken: Kiekeboe heeft de zgn. 10 minuten gesprekken waarin er jaarlijks in een oudergesprek dieper wordt ingegaan op de ontwikkeling van het kind. Hierbij wordt bijvoorbeeld gekeken naar: spel, fijne en grove motoriek, cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling en de vragen van ouders. Het gaat om het gehele welbevinden van het kind. In dit gesprek krijgen ouders informatie over de ontwikkeling van hun kind. Het gesprek vindt plaats met de mentor.

DAGRITME

Wij vinden het belangrijk dat er een vaste regelmaat is binnen de groep. Daarom werken wij in de groepen ook met een bepaald dagritme. Voor kinderen is het belangrijk om te weten waar ze aan toe zijn, zodat ze zich veilig kunnen voelen. Daarom vinden wij het belangrijk dat er een duidelijke structuur is in het dagritme. Een vast dagritme biedt het kind houvast. Het dagritme wordt in de peutergroepen zichtbaar gemaakt d.m.v. dagritme kaarten.

Het dagritme van de babygroep

Het dagritme van de baby's is natuurlijk niet voor iedere baby gelijk, omdat iedere baby thuis ook zijn eigen ritme heeft en dat kan afwijken van Kiekeboe ritme. Bij kinderen tot 1 jaar wordt zoveel mogelijk het ritme van thuis aangehouden.

Het dagritme van de baby's ziet er globaal zo uit:

07.00-09.00 uur Alle kinderen worden gebracht. Kinderen kunnen vrij spelen in de groepsruimte, box, wipstoel of gaan (afhankelijk van hun ritme) nog even slapen.

09.30 uur De kinderen gaan samen aan tafel, er wordt "goeiemorgen" gezongen en elk kind wordt individueel begroet. De kinderen eten fruit(hap)en drinken water/sap/thee.

10.00-11:00 uur De kinderen worden verschoond en gaan dan evt. naar bed. De andere kinderen gaan naar buiten of doen een activiteit.

11.00 uur Flessentijd; daarna een schone luier en dan spelen in de groepsruimte (box of wipstoel. De kinderen van buiten komen weer naar binnen en hun handen worden met een washandje schoongemaakt.

11.30 uur Kinderen vanaf 9 a 10 maanden gaan aan tafel voor een broodje. Vooraf wordt er samen "smakelijk eten" gezongen.

12.30 uur Verschoonen en eventueel slapen.

15:00 – 15:30 De kinderen een (baby)koekje en drinken thee/water.

15.00 uur Flessentijd; daarna spelen in de groepsruimte .

16.00-16.15 uur Alle kinderen worden nogmaals verschoond.

16.30-18.30 uur Ouders komen binnen om hun kind op te halen, met hen wordt de dag van het kind doorgenomen.

Het dagritme van de peutergroep (vanaf ca. 2 jaar):

Omdat structuur erg belangrijk is voor kinderen hanteren wij een vaste dagindeling. Kinderen weten op deze manier precies waar ze aan toe zijn.

07.00 tot 09.00 Kinderen komen binnen en kunnen vrij spelen.

09:00 tot 09:30 Kinderen gaan in een kring. Ze openen de dag door een goeiemorgen liedjes en benoemen de namen.

09.30 tot 10.00 Verschoningsronde en toiletbezoek voor wie naar het toilet wil. Daarna krijgen de kinderen vers fruit te eten en diksap/water/thee te drinken.

10.30 Tijd voor een activiteit (knutselen, muziek, voorlezen etc) of wij spelen buiten.

11.30 tot 12.30 Verschoningsronde en toiletbezoek voor wie naar het toilet wil.

Gezamenlijk eten wij bruin brood (met oa. smeerkaas, smeerworst, appelstroop of vruchtenhagel) en drinken wij halfvolle melk.

12.30 tot 14.30 Kinderen die een middagslaapje nodig hebben gaan naar bed.

Voor de kinderen die geen middagslaapje nodig hebben is er een rust moment.

14.30 tot 15.45 Verschoningsronde en toiletbezoek voor wie naar het toilet wil.

Gezamenlijk eten wij een cracker/ liga/ ontbijtkoek/ rijswafel/ soepstengel en drinken wij thee/water.

15.45 tot 16.30 Tijd voor een activiteit (knutselen, muziek, voorlezen etc.) of wij spelen buiten.

16.30 tot 18.30 Kinderen worden opgehaald. Kinderen kunnen vrij spelen.

In de zomerperiode worden er naar extra drinkmomenten ingebouwd.

GELEGENHEID BIEDEN VOOR HET ONTWIKKELEN VAN SOCIALE COMPETENTIE

Mensen zijn sociale wezens en al vanaf het allereerste begin zie je dat kinderen al interesse hebben in elkaar. Als er onderzoek naar wordt gedaan, zien we meestal dat baby's veel meer kunnen dan tot nu toe werd verondersteld. Naarmate de kinderen ouder worden wordt er steeds meer bewust contact met elkaar gezocht. Ze hebben plezier met elkaar, sluiten vriendschappen, ze maken ruzie en ze maken het weer goed. Dat is belangrijk omdat kinderen op deze manier zich de sociale regels eigen maken. Ze leren sociale vaardigheden zodat ze zelfvertrouwen en eigenwaarde ontwikkelen en straks in staat zijn goed mee te komen in een maatschappij die steeds meer van ze vraagt.

Sociale vaardigheden

Kinderen imiteren elkaar en volwassenen. De pedagogisch medewerkers spelen daarop in door zelf het voorbeeldgedrag te laten zien en op een positieve manier te reageren wanneer een kind voorbeeldgedrag laat zien. Kinderen leren hierdoor om rekening te houden met elkaar, elkaar te troosten, elkaar te helpen en conflicten op te lossen.

Voorbeeld: De baby pakt de knuffel vast die de pedagogisch medewerker aanreikt. De pedagogisch medewerker geeft hierbij een compliment, dat de baby dit goed gedaan heeft.

Vriendschappen

Vriendschap tussen kinderen is waardevol en speelt een belangrijke rol in het leven van het kind. Vriendschappen geven plezier, bieden emotionele veiligheid en heeft positieve invloed op de sociale competenties en het gevoel van eigenwaarde. Vriendschap ontwikkelt zich tussen kinderen die vaak niet meer dan 6 maanden leeftijdsverschil hebben met dezelfde interesses.

Voorbeeld: De pedagogisch medewerker loopt naar de speelhoek waar gezellig gespeeld wordt door twee kinderen. De pedagogisch medewerker benoemt dat ze het fijn vindt dat er zo goed samen gespeeld wordt.

De pedagogisch medewerker van Kiekeboe is in haar gedrag een belangrijk voorbeeld voor de kinderen. De pedagogisch medewerker zorgt voor een positieve groepsfeer, luistert naar de kinderen en brengt kinderen met elkaar in contact. We leren kinderen dat iedereen erbij hoort en dat onderlinge verschillen ons leven zo mooi maken. We hebben oog voor ieder kind en zijn talenten en door het aanbieden van allerlei verschillende soorten activiteiten de sociale ontwikkeling te stimuleren.

Botsingen

Uit onderzoek van Elly Singer en Dorian de Haan is naar voren gekomen dat 2-3-jarigen gemiddeld 6 meningsverschillen, 5 kleine botsinkjes en 1 flinke ruzie hebben. De meeste conflicten duren maar kort en lossen zichzelf op. Kinderen leren:

1. Dat er rekening gehouden moet worden met de wensen van andere kinderen.
2. Sociale en morele regels kennen en aanvoelen wat in een bepaalde situatie 'handig' en 'effectief' is om te gebruiken.
3. Van zich afbijten, inschikken en oplossingen zoeken die voor iedereen aanvaardbaar zijn.

De pedagogisch medewerker van kinderopvang Kiekeboe is in haar gedrag een belangrijk voorbeeld voor de kinderen. De pedagogisch medewerker zorgt voor een positieve groepsfeer, luistert naar de kinderen en brengt kinderen met elkaar in contact. Kinderen worden niet alleen gelaten in het groepsgebeuren. Als kinderen ouder worden gaan ze steeds meer onderlinge verschillen ervaren en hun onderlinge prestaties met elkaar vergelijken. We leren kinderen dat iedereen erbij hoort en dat onderlinge verschillen ons leven zo mooi maken. We hebben oog voor ieder kind en zijn talenten en door het aanbieden van allerlei verschillende soorten activiteiten de sociale ontwikkeling te stimuleren.

OVERDRAGEN VAN WAARDEN EN NORMEN

Als kinderen opgroeien en hun wereld groter wordt, neemt de zelfstandigheid toe. Ze gaan naar school en de sportclub en gaan steeds meer zelf een mening vormen. Kortom, ze gaan deel uitmaken van onze samenleving. We willen graag dat kinderen opgroeien en zelfstandige, actieve volwassenen worden die verantwoordelijkheid kunnen en willen nemen voor hun eigen gedrag en hun omgeving en die een positieve bijdrage leveren aan de samenleving als geheel, maar kinderen zijn nog volop in ontwikkeling en op weg naar de toekomst zijn ze ook nog gewoon baby, dreumes, peuter en kleuter. Bij kinderopvang Kiekeboe ontvangen wij kinderen van alle culturen. Waar het mogelijk is, wordt er rekening gehouden met de levensbeschouwing en achtergrond van de cultuur van het kind.

Voorbeeld: De pedagogisch medewerker laat zien dat ze haar handen wast voordat ze gaat eten. Daarna gaat ze samen met het kind de handen wassen en legt uit waarom ze de handen wassen. Zo geeft de pedagogisch medewerker het goede voorbeeld.

Participatie

Kinderparticipatie betekent dat kinderen worden uitgenodigd en aangemoedigd om mee te denken in levensechte situaties. Als kinderen ervaren dat hun mening ertoe doet voelen ze zich gewaardeerd en trots. Het gaat er niet om dat je aan alle wensen tegemoet moet komen. Ook het onderhandelen is een belangrijke vaardigheid die kinderen hier kunnen leren. Op deze manier leren kinderen verantwoordelijkheid te nemen en fouten maken. Het geeft kinderen daadwerkelijk invloed op hun leefomgeving en dat maakt hen vaardig voor nu en later. De pedagogisch medewerkers van kinderopvang Kiekeboe geven zelf het goede voorbeeld en beseffen zich dat hun rol erg belangrijk is. Er is structuur zodat kinderen de regels leren kennen en grenzen worden respectvol, tactvol en doortastend aangegeven. Er is oog voor alle kinderen. Zo geeft de pedagogisch medewerker ruimte aan alle kinderen en geeft ze kinderen mee dat iedereen erbij hoort, ongeacht achtergrond. En wat voor de kinderen geldt, geldt ook voor pedagogisch medewerker. Er zijn onderlinge verschillen door onze eigen opvoeding en ervaringen, cultuur en etniciteit. We respecteren alle stijlen van opvoeding en gewoonten van ouders en wisselen die onderling uit. Daarbij zijn we ons steeds bewust van onze verantwoording en blijft ons Pedagogisch Beleidsplan uitgangspunt in de omgang met kinderen.

Corrigeren en belonen

Bij het ontdekken en verkennen van de omgeving van het kind hoort ook het aftasten van grenzen. Het spel en gedrag van het kind kunnen gevaarlijke of verstorende gevolgen hebben voor het kind zelf en/of zijn omgeving. Bij kinderopvang Kiekeboe buigen wij het ongewenst gedrag om in gewenst gedrag. Gooien met speelgoed is hiervan een voorbeeld. Hierbij is de pedagogisch medewerker belangrijk. De pedagogisch medewerker kan het kind helpen om weer veilig te spelen door het goede voorbeeld te geven of door een ander kind die het voorbeeldgedrag laat zien te complimenteren. Het kind kan dan zien wat er van hem verwacht wordt. Ten alle tijden blijft de benadering positief naar het kind toe. Als een kind beloond wordt, stimuleert dat het zelfvertrouwen van het kind en creëert dat een gevoel van veiligheid.

Voorbeeld: Een kind helpt een ander zijn jas aan te trekken. De pedagogisch medewerker loopt ernaartoe en benoemt dat ze ziet dat hij helpt de jas aan te trekken. Dan zegt ze dat ze dit heel goed vindt van hem en dat we op deze manier lekker snel naar buiten kunnen. Ze complimenteert het gewenste gedrag.

METHODE GORDON

Op kinderopvang Kiekeboe werken we volgens de methode Gordon. Thomas Gordon was een ontwikkelingspsycholoog die uitging van gelijkwaardigheid in relaties. Hij introduceerde begrippen als actief luisteren en de Ik-boodschap. In de opvoeding betekent dit dat de opvoeder het kind in zijn waarde laat en respectvol benadert. Kinderopvang Kiekeboe heeft ervoor gekozen om in de benadering van kinderen te werken, te communiceren en te handelen volgens deze methodiek, omdat deze methode goed aansluit bij onze gedachtegoed. De pedagogisch medewerkers zijn opgeleid om volgens deze methode met kinderen te werken.

Actief luisteren

Kinderen kunnen goed aangeven wat ze willen, met of zonder woorden. Onze pedagogisch medewerkers proberen de gevoelens of behoeften van een kind te verwoorden om er zo achter te komen wat een kind bedoelt of wat er aan de hand is. Gordon noemt dit actief luisteren. Op die manier ontstaat er begrip en vertrouwen. Soms is het alleen al genoeg om te luisteren zonder woorden: passief luisteren. Daarbij laat de pedagogisch medewerker voelen dat zij het kind begrijpt en accepteert zoals het is.

Ik-boodschappen

Als een kind gecorrigeerd moet worden, omdat het ongewenst gedrag vertoont, dan spreekt de pedagogisch medewerker het kind op zijn gedrag aan. "Ik vind het eng als jij op de tafel klimt". Vervolgens benoemt de pedagogisch medewerker waarom ze het ongewenst vindt. "..., want misschien val je dan van de tafel af en dat kan pijn doen". Een kind krijgt daarmee de kans zich in een ander te verplaatsen, zonder dat het zich persoonlijk aangevallen voelt.

PIRAMIDE

Binnen ons kinderdagopvang werken we met het VVE-programma Piramide. Dit is een erkend voorschools programma, gericht op het stimuleren van meerdere ontwikkelingsgebieden (taalontwikkeling en ontluikende geletterdheid, denkontwikkeling en ontluikend rekenen, motorische en creatieve ontwikkeling, persoonlijke, sociale en emotionele ontwikkeling). Door het gebruik van deze, uit wetenschappelijk onderzoek effectief gebleken, methode, geven we kinderen binnen kinderopvang Kiekeboe een goede basis waarop ze kunnen voortborduren binnen het basisonderwijs.

De leidraad van het Piramide programma bestaat uit twaalf jaarlijks terugkerende projecten. Een aantal voorbeelden: 'Ik en jij', 'Wonen', 'Kleding' en 'Ziek en gezond'. Ieder project staat zo'n drie tot vier weken centraal in de groep. In de praktijk betekent dit dat het project bewust in activiteiten verwerkt wordt die de pedagogisch medewerkers aanbieden aan de kinderen. Hierbij wisselen de pedagogisch medewerkers activiteiten met de hele groep af met activiteiten voor een klein deel van de groep of individuele kinderen.

Ook tijdens het vrije spel van de kinderen keert het project terug. Dit komt omdat de groepsruimte spelenderwijs steeds meer in het teken komt te staan van het project. Er is een themahoek, de verkleedkleden worden aangepast en in de leeshoek liggen extra prentenboeken. Ook komt de groep steeds meer vol te hangen met creaties van de kinderen.

Ieder project wordt rustig opgebouwd volgens de 4 stappen die Piramide hanteert, namelijk: oriënteren, demonstreren, verbreden en verdiepen. Een belangrijk kenmerk van het programma Piramide is het werken met een vast dagritme; met voor de kinderen herkenbare en zichtbare

dagritmekaarten wordt in de ochtend de dag doorgenomen zodat kinderen precies weten hoe deze eruit komt te zien.

BEROEPSKRACHT-KINDRATIO (BKR)

Drie-uurs regeling

Bij kinderopvang Kiekeboe werken we met gediplomeerde, betrokken en gemotiveerde pedagogische medewerkers.

De drie-uurs regeling is onderdeel van het roosterbeleid. Aan het begin en einde van de dag zijn er minder kinderen aanwezig in het kinderdagverblijf. Tijdens de middagpauze van pedagogische medewerkers slapen veel kinderen, waardoor minder kinderen actieve pedagogische aandacht behoeven. Om voor een bepaalde flexibiliteit te zorgen, is de drie-uursregeling van kracht. Deze drie-uursregeling is alleen toepasbaar op bepaalde tijdstippen. In de informatie voor ouders/opvoeders wordt expliciet beschreven hoe invulling wordt gegeven aan de inzet van pedagogische medewerkers aan de randen van de dag en tijdens de middagpauze. Er wordt concreet aangegeven op welke tijdstippen wordt afgeweken van de vereiste beroepskracht-kindratio. Het is mogelijk dat ten hoogste drie uur per dag (niet aaneengesloten) minder pedagogische medewerkers worden ingezet dan volgens de beroepskracht-kindratio is vereist, maar nooit minder dan de helft van het benodigde aantal pedagogische medewerkers. Dit geldt in de volgende tijdvakken:

- 12.30 uur tot 14.30 uur
- 16.30 uur tot 17:30 uur

Tijdens deze tijdvakken moet minstens de helft van het normaal vereiste aantal pedagogisch medewerkers aanwezig zijn. De onderbezetting op de groep mag per aaneengesloten periode maximaal 2 uur duren. In de tijdvakken tussen 09.30 en 12.30 uur en tussen 15.00 uur en 16.30 uur is geen onderbezetting toegestaan.

De Wet Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang schrijft voor dat kinderopvangorganisaties letterlijk aan ouders mededelen wanneer er minder personeel op de groep staat. Dit mag maximaal drie uur op een dag en alleen bij organisaties die minimaal aaneengesloten 10 uur op een dag open zijn. Deze regels gelden sinds 1 januari 2018.

Afnemen van een extra dagdeel

Het structureel afnemen van een extra dagdeel is mogelijk. Ons uitgangspunt is dat het kind in zijn eigen groep geplaatst wordt. Wanneer de groepsgrootte dit niet toelaat, wordt er in overleg met de ouders besloten om het kind in de andere groep te plaatsen. Hierbij is er schriftelijke toestemming nodig van de ouders. Wanneer er plek vrijkomt, wordt het kind overgeplaatst. Dit in overleg met de ouders.

Het is mogelijk om incidenteel een extra dagdeel af te nemen, buiten de contracturen om. Ook hier is ons uitgangspunt om het kind in zijn eigen groep te plaatsen, mits de groepsgrootte dit toelaat. Opvang in een andere groep gaat in overleg met de ouders en schriftelijke toestemming.

Vierogenprincipe

Voor kinderopvang Kiekeboe is het belangrijk dat de kinderen in een veilige en vertrouwde omgeving opgevangen worden. Gedurende de dag is de sociale controle op de medewerkers en kinderen groot.

- Het grootste gedeelte van de dag zijn er twee pedagogische medewerkers op de groep. Er zijn (bijna) altijd meerdere volwassenen in het gebouw aanwezig. Aan het begin en einde van de dag, tijdens de breng- en haalmomenten als er een pedagogisch medewerker alleen aanwezig is, is er voortdurend inloop van ouders.
- Het onvoorspelbare karakter van de haal en brengsituaties (de pedagogisch medewerker weet niet exact wanneer een ouder binnen- of langsloopt en hoeveel tegelijk etc.) verkleint het risico dat iemand zich onbespied of niet gecontroleerd zou kunnen voelen.
- Met aanwezigheid van meerdere pedagogisch medewerkers is er zicht op elkaars (pedagogisch) handelen.
- Aanwezigheid van stagiaires.
- We streven ernaar om 2 pedagogisch medewerkers op de groep aanwezig te hebben. Omdat we een kleinschalige opvang zijn, kan het voorkomen dat er weinig kinderen opgevangen worden, waardoor er maar 1 pedagogisch werker aanwezig is. Ook dan zal kinderopvang Kiekeboe aan het vierogenprincipe voldoen.
- In de opvangruimtes zijn camera's aanwezig, die continue bekeken kunnen worden door een volwassene. Door de camera's kan er ook met 1 pedagogisch werker voldaan worden aan het 4 ogen principe.

Achterwachting

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat ieder kinderdagverblijf een achterwachting moet hebben. Een achterwachting is een volwassen persoon die in geval van nood ten alle tijden ingeschakeld kan worden en binnen ambulance aanrijtijd aanwezig kan zijn op locatie. Bij kinderopvang Kiekeboe beschikt de achterwachting over een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). Tevens is de achterwachting binnen 10 minuten aanwezig op locatie. F.Harrouni (directie) en K.Zaza (directie) zijn de achterwachting.

STAGIAIRES

Stagiaires beleid

Kiekeboe vindt het belangrijk om studenten die een baan in de kinderopvang ambiëren, een goede leeromgeving te bieden. Het is mogelijk dat een BOL (Beroeps Opleidende Leerweg) stagiaires op de kinderopvang aanwezig zijn. Deze stagiaires worden alleen boventallig (extra) ingezet. Ook is het mogelijk dat er BBL (Beroeps Begeleidende Leerweg) stagiaires op de kinderopvang aanwezig zijn. Zij worden, afhankelijk van hun opleidingsjaar, ingezet als pedagogisch medewerker. Zowel BOL als BBL-stagiaires worden bijgestaan door een vaste pedagogisch medewerker. De vaste pedagogisch medewerker begeleidt de stagiaires volgens een stagebegeleidingsplan. Stagiaires bieden ondersteuning op de werkvloer, de wijze waarop dat gebeurt hangt af van het leerjaar waarin de stagiaire zit en het niveau dat iemand volgt. De vaste pedagogisch medewerker die de stagiair begeleidt bepaalt in welke mate diegene zelfstandig ondersteunende taken mag uitvoeren. De stagiaire kan bijvoorbeeld worden ingezet voor het begeleiden van spelactiviteiten; in eerste instantie onder begeleiding van een vaste kracht en later, als zij voldoende ervaring heeft opgedaan zelfstand. Ook kan zij worden ingezet om mede toezicht te houden op het buitenspelen. Inzet bij verzorgende taken, zoals het verschonen van luiers, het voorbereiden en geven van voeding, gebeurt in eerste instantie onder toezicht van een vaste pedagogisch medewerker. Op het moment dat de stagebegeleider en de begeleider vanuit de opleiding ervan overtuigd zijn dat de vaardigheden die hierbij noodzakelijk zijn voldoende beheerst worden, mag een stagiaire (niveau 3 of 4) deze zelfstandig uitvoeren. Uiteraard blijft er altijd een pedagogisch medewerker in de buurt om mee te kunnen kijken.

STAGIAIRES: De stagiaire is bij ons om zichzelf verder te ontwikkelen als pedagogisch medewerkers. De taken die een stagiaire kan uitvoeren:

Alle leerjaren pedagogisch werker:

- Pedagogisch medewerker ondersteunen tijdens activiteiten
- Activiteit aanbieden met ondersteuning van de pedagogisch medewerker
- Begeleiden van ontwikkeling
- Observeren van kinderen (in samenwerking met de mentor van het kind)
- Begeleiden tijdens eet en drink momenten
- Uitvoeren van huishoudelijke taken
- Begeleiden van kinderen tijdens vrij spel momenten
- Ondersteunen met het creëren van een warme en veilige omgeving en voor de veiligheid van de omgeving.

Laatste leerjaar pedagogisch werker

Indien de stagiaire in het laatste leerjaar zit en indien zij boven de 18 jaar is mag zij onderstaande extra werkzaamheden uitvoeren

- Aanbieden van een activiteit
- Deelnemen aan oudergesprekken
- Overdracht aan ouder geven aan het einde van de dag

Alle leerjaren helpende zorg en welzijn:

- Helpen met voorbereiden van activiteiten (spullen klaarzetten)
- Helpen met uitvoeren van activiteiten
- de ruimte helpen opruimen, schoonhouden en gezellig houden
- Helpen met het verzorgen van de was

- Helpen met de verzorging van de kleinste kinderen (het verschonen van de kinderen valt hier NIET onder).
- Voorbereiden en assisteren bij bijvoorbeeld fruithap en boterham smeren.

De taken van de stagiaires verschillen per “soort” stagiaire, leerjaar en opleiding. Zo worden er twee soorten stagiaires onderscheiden:

- BBL-stagiaires: een BBL stagiaire volgt een werken-en leren opleiding. Bij deze vorm van opleiding mag de stagiaire worden ingezet als een formatieve pedagogisch medewerker. Afhankelijk van de fase van haar opleiding, toets uitslagen en beoordeling van de praktijkbegeleider, is deze inzetbaarheid van 0 tot 100%. De BBL-student heeft een arbeidscontract bij kinderopvang Kiekeboe. BBL studenten van de BSO hebben een arbeidscontract van minimaal 12 uur en studenten van het kinderdagverblijf van minimaal 20 uur. Indien een BBL-stagiaire formatief wordt ingezet zal er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag worden opgesteld waarin is beschreven voor hoeveel procent de stagiaire formatief ingezet kan worden alsmede de reden van deze conclusie.

- Bol- stagiaires:

Naast BBL-studenten kunnen er tevens BOL-studenten stagelopen bij Kiekeboe. Zij volgen een beroeps opleidende leerweg, waarbij zij stagelopen. Deze stagiaires staan boventallig ingezet, dit betekent dat zij niet de eindverantwoordelijke zijn voor de welzijn van de kinderen. Onder bepaalde omstandigheden kan besloten worden een BOL-student formatief in te zetten. Dit gebeurt alleen als de BOL-student capabel genoeg is om als volwaardige pedagogisch medewerker ingezet te worden. Mocht er worden besloten om een BOL-student als formatieve pedagogisch medewerker in te zetten dan wordt er ten alle tijden een inzetbaarheid verslag opgesteld. Daarnaast mag een BOL stagiaire alleen worden ingezet onder de volgende voorwaarde:

- Een bol student mag alleen ingezet worden tijdens ziekte van een pedagogisch medewerkers of tijdens schoolvakanties van de student.
- De bol student mag nooit alleen op de groep staan behalve tijdens pauzes
- De bol student mag niet worden ingezet tijdens het eerste leerjaar
- De bol student kan alleen worden ingezet op de eigen stage locatie (KDV of BSO)

Bij kinderopvang Kiekeboe houden wij ons aan onderstaand richtlijnen zoals vastgesteld in het cao kinderopvang:

Inzetbaarheid en salariering studenten mbo en HBO Opleidingsfase	Formatieve inzetbaarheid	Wijze van vaststelling opleidingsfase	Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid
Fase 1: overeenkomstig eerste leerjaar SPW-3/ SPW-4	Oplopend van 0 naar 100%	Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar SPW-3/ SPW-4	Oplopend van 0 naar 100%	Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.
Fase 3: overeenkomstig derde leerjaar SPW-3/ SPW-4	100%	Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur	

		worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.	
Fase 4: Diploma SPW-3 of Vierde jaar SPW-4	100%	NVT	NVT

Inzetbaarheid en salariëring studenten mbo en HBO Opleidingsfase

Formatieve inzetbaarheid

Wijze van vaststelling opleidingsfase

Wijze van vaststelling formatieve inzetbaarheid

Fase 1: overeenkomstig eerste leerjaar SPW-3/ SPW-4

Fase 4: Diploma SPW-3 of Vierde jaar SPW-4

* Conform de leerjaren en voortgang ingeval van een normatieve opleidingsduur van 3 jaar; * In geval van een andere opleidingsduur worden de fase en ingangsdatum ervan bepaald op basis van informatie van de opleiding.

De werkgever stelt de formatieve inzetbaarheid in fase 1 en fase 2 vast op basis van informatie van de opleidings- en praktijkbegeleider en legt deze schriftelijk vast.

Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar SPW-3/ SPW-4

Fase 2: overeenkomstig tweede leerjaar SPW-3/ SPW-4

100%

Fase 4: Diploma SPW-3 of Vierde jaar SPW-4

100% Nvt Nvt

De begeleiding van de stagiaires wordt gedaan door de pedagogisch medewerker van de groep in samenwerking met de houder. Maandelijks vindt er een POP-gesprek plaats tussen de pedagogisch medewerker en de stagiaire. In dit gesprek wordt over het functioneren van de stagiaires gesproken, waar de stagiaires nog in kan groeien, alsmede waar de stagiaire zelf nog in wilt groeien. Daarnaast wordt besproken welke opdrachten de stagiaire nog dient te maken en reeds gemaakte opdrachten worden geëvalueerd. Indien de stagiaire goed presteert dan kan ervoor worden gekozen om eens in de twee maanden een POP-gesprek te voeren. Periodiek (afhankelijk van de opleidingsinstelling) is er een gesprek tussen de pedagogisch medewerker en de stagebegeleider van school omtrent de ontwikkeling van de stagiaire. De pedagogisch medewerker kan ondersteuning bij de begeleiding van de stagiaire vragen aan de houder indien de gesprekken stroef verlopen of er bijvoorbeeld over disfunctioneren gesproken moet worden.

HBO COACH

Bij Kiekeboe hebben we 4 hbo coaches werkzaam en voor de voorscholen tevens ook gemeentelijke VVE HBO coaches. Deze pedagogisch coach fungeert als spil tussen het pedagogisch beleid en de uitvoering hiervan. De coach helpt medewerkers in het signaleren van knelpunten in hun werkzaamheden, kennis en vaardigheden en achterhaalt samen hun coachingsbehoeften. Ze stellen zelf een coachingsplan op of helpen een ander met het opstellen daarvan, met als doel de medewerkers te leren hoe zij beter of op een pedagogisch verantwoorde manier met kinderen om kunnen gaan. Ze dragen bij aan de kwaliteitsverbetering door het coachen, ondersteunen en adviseren van medewerkers bij de begeleiding van de groep kinderen (ook in complexe situaties). Het bevorderen van deskundigheid en professionele vaardigheden van pedagogisch medewerkers zodat de kwaliteit van hun werkzaamheden met de kinderen op de groepen verbetert. Elke opvangorganisatie moet per 1 januari 2019 een pedagogisch coach in dienst hebben die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid en het coachen en begeleiden van de medewerkers tijdens hun werkzaamheden.

De pedagogisch coach van Kinderopvang Kiekeboe levert een bijdrage aan de totstandkoming en invoering van pedagogisch beleid. De pedagogisch coach geeft beleidsmatige adviezen en schrijft het beleid, waardoor werkinstructies en protocollen van kinderopvang Kiekeboe geoptimaliseerd en geëvalueerd worden. Zij ondersteunen en coachen de pedagogisch medewerkers bij het uitdragen van de pedagogische visie en het pedagogisch beleid. De pedagogisch coach implementeert dit beleid naar concrete situaties op de groep en coacht "on the job" de pedagogisch medewerkers en signaleert ontwikkelingen, knel- en verbeterpunten. De pedagogisch coach zorgt voor verbetering van de didactische en pedagogische kwaliteiten op de werkvloer en daarmee aan de ontwikkeling van kinderen. De pedagogisch coach ontwikkelt richtlijnen om de kwaliteit van kinderopvang Kiekeboe te meten en pedagogisch medewerkers te trainen. Het doel is dat de medewerkers vaardigheden mee krijgen om optimaal hoogwaardig kwaliteit te leveren op de werkvloer.

Hoeveel uren moet een pedagogisch beleidsmedewerker minimaal worden ingezet:

Dit hangt af van het totaal aantal fte pedagogisch medewerkers en het aantal kindercentra. Om de verplichte ureninzet te berekenen, is een [rekentool](#) ontwikkeld. De volgende rekenregel is van toepassing: (50 uur x het aantal kindercentra) + (10 uur x het aantal fte pedagogisch medewerkers). Volgens de cao staat 36 uur per week gelijk aan één fte. De peildatum voor het aantal fte is 1 januari van elk kalenderjaar. Medewerkers die flexibel worden ingezet tellen ook mee. Op de peildatum wordt gekeken naar de gemiddelde inzet die zij de afgelopen 3 maanden hebben gehad

(Minimale aantal coaching uren per locatie 50 uur + 10 uur x fte pedagogisch medewerker)

Voor het kinderdagverblijf is dit:

1 locatie x 50 uur = 50 uur per jaar

4.5 fte'ers x 10 uur = 45 uur per jaar

OUDERBETROKKENHEID

Een goede relatie tussen ouders en kinderopvang Kiekeboe is van groot belang voor het kind. Een gedeelde zorg vraagt om goede afspraken. Het is belangrijk om elkaar op de hoogte te stellen van dat wat het kind heeft meegemaakt. Ouders en de leidsters zijn zo beter in staat het kind te begrijpen.

Overdracht

Graag vernemen de pedagogisch medewerkers 's morgens hoe het gegaan is met de kinderen en of er bijzonderheden zijn. Andersom vertellen de pedagogisch medewerkers hoe het met het kind is gegaan als de ouders hen komen halen. Er wordt altijd in het kort verteld welke activiteiten de kinderen hebben gedaan. Pedagogisch medewerkers zullen zich uitnodigend opstellen en staan open voor feedback van ouders. De breng- en haalmomenten kunnen soms wat druk zijn. Mocht er behoefte zijn om in alle rust een gesprek met elkaar te voeren, dan kan hier een aparte afspraak voor worden gemaakt. De pedagogisch medewerkers maken hier graag tijd voor.

Doorlopende leerlijn Basisschool en Bso

Om de overgang van onze 3 -jarigen zo voorspoedig te laten verlopen, staan wij in contact met verschillende basisscholen en BSO in de buurt. Voordat het kind gaat wennen aan de basisschool (dit geldt ook voor de buitenschoolse opvang) wordt er een afspraak gemaakt met de ouders. De ouders ontvangen tijdens het gesprek het kindvolgsysteem Peuterestafette en wordt er toestemming gevraagd om informatie over het kind door te geven aan de basisschool. De basisschool kan naar informatie over het kind vragen. Doorstroom van kinderen van de peutergroep naar de kleutergroep komt ook makkelijker tot stand door de goede samenwerking. Bij de overgang van peutergroep naar kleutergroep wordt er behalve 'koude overdracht' (overdracht, met toestemming van ouders, op papier of digitaal) ook gedacht aan een goede 'warme overdracht'. Een gesprek tussen aankomend docent van de kleuterklas en een pedagogisch medewerk(st)er, met toestemming van ouders, is hier het meest belangrijk in.

Als het kind na schooltijd ook een BSO gaat bezoeken, vindt er ook overdracht plaats naar de BSO. Als BSO en kdv in één locatie gehuisvest zijn, blijft het dossier op de locatie en wordt er mondeling informatie overgedragen. Als het kind naar een Kiekeboe BSO gaat die elders gehuisvest is, gaat het dossier mee naar de andere locatie en wordt er indien wenselijk mondeling toegelicht. In andere gevallen (naar een andere opvang instelling) gebeurt dit door het toesturen van het overdrachtsformulier met toestemming van ouders.

Uitwisselen van informatie

Kiekeboe staat voor een goede communicatie met ouders. Het is zelfs een randvoorwaarde om de opvang van kinderen goed te laten verlopen. Communicatie vindt plaats door kiekeboe als organisatie richting medewerkers, ouders en de oudercommissie. Wij maken voor de communicatie gebruik van verschillende communicatiemiddelen: mondelinge communicatie, email, website, oudergesprekken, telefoon en brieven. De informatie kan gaan over het individuele kind, de stamgroep, bijzondere activiteiten of de organisatie.

WENBELEID

1. Doel van het wennen:

Tijdens het wennen maken het kind en de ouder[s] kennis met jullie als pedagogisch medewerkers en de andere kinderen. Het is belangrijk om een vertrouwde relatie op te bouwen en elkaar te leren kennen. Het kind gaat zich gezien en gehoord voelen en de ouders en jullie gaan elkaar zien als pedagogisch partners.

2. Intakegesprek

Tijdens het intakegesprek bespreek je ook het wennen en maak je afspraken. Het kind en de ouders hebben het intakegesprek samen met de mentor, één van de pedagogisch medewerkers, een vast contactpersoon van het kind. De mentor voert bij voorkeur het intakegesprek. Het intakegesprek voer je in het ideale geval zonder het kind, omdat dit afleidend kan werken en onveilig voor het kind kan zijn. Het is echter wel raadzaam dat het kind vóór de eerste dag al een keer in het lokaal is geweest, zodat het weet wat het kan verwachten en de ouder ziet hoe het kind reageert op de omgeving.

In het vervolg van dit document beschrijven we hoe het wennen van kinderen in het ideale geval plaatsvindt. In het belang van de emotionele veiligheid van het kind is ons advies aan ouders om het voorgestelde schema toe te passen. Als tijdens het intakegesprek blijkt dat dit niet haalbaar is, kun je in overleg met ouders andere afspraken maken. Daarbij is het belangrijk om duidelijke afspraken met ouders te maken en die vast te leggen.

Individuele afspraken met een ouder over het wennen:

- Maak duidelijke afspraken over het wennen en leg deze vast. Het is mogelijk dat het kind vanaf de eerste dag direct de hele dag/dagdeel op de locatie blijft.
- Bespreek met ouders dat je oog houdt voor het welbevinden van het kind, dat je de voortgang van het wennen goed blijft volgen en dat er mogelijk op basis daarvan andere afspraken gemaakt moeten worden.
- Bespreek tijdens het maken van afspraken over het wennen met ouders dat het belangrijk is om kordaat en duidelijk afscheid van het kind te nemen en hoe zij dit kunnen doen.
- Herinner ouders op de eerste dag aan het belang van kordaat en duidelijk afscheid nemen. Schat in of het kind wel of niet geholpen kan zijn met een kort ritueel van zwaaien door het raam.
- Voor de eerste drie dagen spreek je met ouders af dat je de ouders belt met het verzoek het kind op te (laten) halen wanneer het kind langer dan 30 minuten onafgebroken huilt en ontroostbaar blijft en dat je per dag goed volgt hoe het wennen verloopt en dat je dit met de ouder bespreekt.

3. Het wennen

Het brengen tijdens het wennen gebeurt door één van de ouders of door een ander voor het kind vertrouwd persoon. Het wennen begint op de eerste dag van plaatsing op de locatie. Voor 0-4 jarigen rekenen we op een wenperiode van respectievelijk 3 dagen. Het wennen gebeurt op de dagen dat het kind geplaatst is. Na elke wendag bespreek je met ouders hoe het wennen die dag is verlopen. Indien nodig pas je in overleg met ouders het schema aan. Dit kan een verkorting of een verlenging van de wenperiode zijn. Het kan voor een kind in de eerste weken moeilijk zijn om kinderen opgehaald te zien worden. We adviseren ouders daarom om het kind de eerste weken ruim voor sluitingstijd te halen.

4. Schema's

Hieronder vind je voorstellen voor een wenschema op het kinderdagverblijf. Zoals eerder aangegeven kun je in overleg met ouders andere afspraken maken.

Kinderdagverblijf:

Als in de praktijk blijkt dat een kind minder lang of juist langer nodig heeft om te wennen pas je het schema in overleg met ouders aan.

Duur wendag	Datum en tijd	Opmerkingen
1.5 uur 2020 09:30 - 11:00	De ouder brengt het kind naar de groep. Het is een kort maar zo went het kind aan het weggaan en terugkomen van de ouder. Dit is tijdens het fruit moment. We bieden het kindje fruit aan.
3 uur2020 09:30 - 12:30	De ouder brengt het kind naar de groep. Kind start tijdens het fruit moment. Daarna is het tijd voor activiteit(bij buiten spelen of knutselen of vrij spelen) daarna eet het kindje een broodje mee. En wordt na de lunch opgehaald.
5.5 uur2020 09:30 - 15:00	De ouder brengt het kind naar de groep. Kind start tijdens het fruit moment. Daarna is het tijd voor activiteit(bij buiten spelen of knutselen of vrij spelen) daarna eet het kindje een broodje mee. Dan is het tijd om te rusten. Indien kindje niet slaapt wordt er een activiteit aangeboden. Kind eet daarna nog een tussendoortje mee en wordt dan door ouder opgehaald.

Babygroep

Voor de baby's wordt er een individuele wenschema opgemaakt. Dit heeft te maken dat elke baby een ander soort dagritme / eetritme heeft. Denk bij dat de ene baby om de 3 uur een voeding krijgt en de andere om de 4 uur.